

інтелектуальної власності між органами влади, академічними і промисловими структурами та науково-дослідними установами, що поширюється на всі-країни учасники;

- пошук та забезпечення джерел фінансування ризикового капіталу, особливо інвестицій інноваційного спрямовування для підвищення рівня НДКР у довгостроковій перспективі (досвід країн ЄС). Це, як правило, фінансування інвестицій як у новостворені підприємства, так і високотехнологічні, а також у розвиток сектору динамічних високотехнологічних дослідницьких малих і середніх підприємств. [4]

- широке використання електронних систем та програм моніторингу ринку, фінансового становища підприємства та конкурентів, тенденцій на світових ринках тощо. Перехід на використання інтернет-технологій відслідковування та систематизації інформації на основі Big data;

- розроблення та впровадження сучасних систем захисту даних.

На основі проведеного дослідження передового досвіду країн ЄС відносно організації економічної безпеки підприємств, можна зробити висновок, що рівень її забезпечення залежить від ефективної державної політики в цій сфері, наявності діючих правових механізмів та заходів, спрямованих на попередження загроз. На рівні підприємств, основними методами забезпечення безпеки є розробка правил, норм та нормативів поведінки, забезпечення захисту електронних даних, ефективна кадрова політика та впровадження інноваційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Варналій З.С. Детермінанти державної політики забезпечення економічної безпеки підприємництва в Україні/З.С. Варналій//Економічна безпека України: стан, проблеми та перспективи: тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції (22 квітня 2016 р.). – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 360 с., с. 7).

2. Онищенко В. О. Міжнародний досвід забезпечення економічної безпеки держави /В. О. Онищенко, А. В. Матковський// Економіка, Менеджмент, Підприємство, № 26 (I), 2014).

3. Савенко М.М. Міжнародний досвід організації економічної безпеки підприємств/М.М. Савенко//Інвестиції: практика та досвід.-2011.-№4.-С. 60-63, с. 62

4. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник / Небава М. І., Міронова Ю.В. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 73 с.

УДК 330.111.4

К.Й. ПУГАЧЕВСЬКА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами,

С.С. БАЛАБАН

магістр спеціальності 073 «Менеджмент»,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Питанню визначення та оцінки виробничих ресурсів присвячено багато праць вітчизняних та зарубіжних вчених: серед іноземних вчених, які досліджували виробничі ресурси як фактори виробництва, зазначаємо Ч. Кобба, П. Дугласа, А. Маршалла, П. Самуельсона, Р. Солоу, С. Фішера. Методиці проведення аналізу використання виробничих ресурсів підприємства присвячені праці українських вчених М. Чумаченка, В. Івахненка, М. Болюха, П. Поповича.

Серед вчених-економістів існують різні погляди щодо трактування поняття виробничі ресурси підприємства та їх складових. Багато науковців як невід'ємну частину виробничих ресурсів виділяють три їх складові елементи: основні виробничі засоби, основні оборотні кошти та трудові ресурси. Найбільш повним слід вважати трактування виробничих ресурсів підприємства як сукупності певних чинників (запасів, джерел, засобів та предметів праці), які має в наявності підприємство, а також можуть бути мобілізовані та використані ним для досягнення конкретної мети й одержання очікуваного результату в певний проміжок часу [1, с.210].

Забезпечення стійкої конкурентоспроможності підприємства та підвищення ефективності його функціонування в умовах фінансової нестабільності безпосередньо залежить від ефективності використання його виробничих ресурсів [1, с.207].

Оскільки розвиток підприємства передбачає наявність виробничих ресурсів певної кількості та якості, то проведення обґрунтованої оцінки використання виробничих ресурсів набуває особливого практичного значення для кожного підприємства. Використовують декілька методичних підходів оцінки ефективності їх використання.

Багаточинниковий підхід. Цей підхід пропонується в науковій економічній літературі, проте рідко застосовується на практиці. Він передбачає використання агрегованих індексів ефективності, що є складними і важкими для інтерпретації, а тому і не стали загально визнаними [2, с.417].

Традиційний підхід. Цей підхід передбачає оцінку ефективності на основі двох груп показників: узагальнюючих - показників першого рівня, які характеризують ефективність діяльності підприємства в цілому, порівнюючи результативні показники з витратами усіх ресурсів, та показників другого рівня, які оцінюють ефективність використання окремих видів ресурсів підприємства [2, с.418].

На практиці найбільш поширеним є традиційний підхід. Розглянемо його основні групи показників:

1. Узагальнюючі показники першого рівня:

- показник фондовіддачі – один із основних узагальнюючих показників, що характеризує ефективність використання основних засобів;
- фондомісткість продукції – один із узагальнюючих показників, що показує розмір основних виробничих засобів, які необхідні для випуску одиниці продукції;
- показник рентабельності основних засобів, що показує, скільки прибутку отримує підприємство на кожну гривню основних засобів;
- показник фондоозброєності праці, що відображає величину основних засобів, яка припадає на одного робітника.

2. Показники другого рівня:

- показники ефективності використання трудового потенціалу підприємства;
- показники ефективності використання основного капіталу;
- показники ефективності використання оборотного капіталу
- показники ефективності використання поточних затрат [3, с. 258].

Практичне використання системи показників економічної ефективності в галузях і господарюючих суб'єктах передбачає:

1. Орієнтацію підприємства чи галузі на інтенсивний шлях розвитку і досягнення більш високого рівня ефективності в динаміці.

2. Вивчення резервів подальшого вдосконалення господарської діяльності підприємства на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, вдосконалення технології та покращення організації виробництва.

3. Створення дієвого механізму підвищення ефективності господарювання. В якості узагальнюючого показника ефективності господарської діяльності підприємства потрібно використовувати відношення обсягу реалізованої продукції чи ефект у вигляді

прибутку до сукупної величини ресурсів, включаючи середню вартість основних і обігових засобів, чи до загальної суми витрат виробництва чи обігу.

Неврівноважений стан в економіці ще більш загострює проблеми ефективного використання виробничих ресурсів українських підприємств. Це вимагає подальшого дослідження зазначеного терміну та вирішення наступних проблем методики оцінки використання виробничих ресурсів, зокрема:

- забезпечення достовірної вхідної інформації;
- співставлення вартісних і натуральних оцінок складових елементів виробничих ресурсів;
- оцінки рівнів ефективності використання виробничих ресурсів;
- розробки узагальнюючої системи показників для оцінки окремих елементів (видів) виробничих ресурсів;
- удосконалення існуючої методики оцінки ефективності використання виробничих ресурсів;
- розробки інтегрального (узагальнюючого) показника оцінки виробничих ресурсів підприємства з метою обґрунтованого аналізу ефективності їх використання.

Посилення конкуренції обумовлює потребу у поглибленні наукових досліджень з пошуку сучасних способів управління конкурентоспроможністю підприємства. Ефективне управління конкурентоспроможністю підприємства значною мірою залежить від вміння максимально вдало застосовувати методику аналізу забезпечення та використання виробничих ресурсів підприємства. Це дозволяє використати в своїх інтересах ринкову ситуацію, що склалася або може скластись на визначений проміжок часу, для збільшення виробництва, надання послуг, товарообігу та одержання максимального прибутку щодо підтримання та підвищення конкурентоспроможності з використанням обмеженого обсягу ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Матросова Л.М. Теоретичні засади поняття «Виробничі ресурси підприємства» та їх класифікація. / Матросова Л.М., Носкова С.А /Економічний вісник Донбасу -2011.- № 2. –С.207-211.
2. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: навч. посібник/І.В. Ковальчук. - К.:Знання, 2008. – 679 с.
3. Суліма Н.М. Економіка і фінанси підприємства [Текст]: [підручник] / Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк, О.В. Величко; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К.: Компринт, 2015. – 465 с.

УДК 338.2

К.Й. ПУГАЧЕВСЬКА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами,

В.Е. ПОЛЯНСЬКА

магістр спеціальності 073 «Менеджмент»,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ПРОСУВАННЯ ТОВАРІВ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ

Для кожного підприємства, що розвивається рано чи пізно настає момент, коли його починає не задовольняти характеристики вітчизняного ринку, політичний клімат чи економічні умови в державі, тому виникає питання виходу підприємства на зовнішні ринки. Для України це доволі актуальне питання, але нестача фінансових засобів,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>